

VERBOND

Studie 1 (September 2015)

1. Inleiding

Ps.89:34-35

- Goedertierenheid en trouw is altijd gebaseerd op een Verbond

2. Woordstudie "Verbond"

I. Oude Testament

A. *Berith* (znw.) afspraak, overeenkomst, verbond

1. Een afspraak, die mogelijk gemaakt kon worden tussen

- Naties, Joz.9:6
- Individuen en vrienden, 1Sam.18:3
- Man en vrouw (= *huwelijk*); Mal.2:14
- God en mens, als vb. Abraham Gen.15:18

2. *Berith* was

- Een verdrag (bijv. zakelijk)
- Een overeenkomst van vriendschap
- Een plechtige gelofte
- Een grondwet, een verplichting tbv gedrag en afspraken

3. Het is een contract dat samen ging met

- Tekens en symbolen
- Offers
- En een plechtige eed.

Deze verzegelde de relatie met beloften of *zegen* voor gehoorzaamheid en *vloeken* voor ongehoorzaamheid.

B. *Karath* (ww.) snijden (van een verbond), uitsnijden, het snijden in een deel van het lichaam.

- Denk hierbij aan de oorspronkelijke bedoeling van tatoeage, insnijding tbv littekens en piercings.
1. De besnijdenis als een teken van een verbond;
 2. Naast de letterlijke betekenis om iets weg te snijden, ook de figuurlijke betekenis van wegnemen of weghalen – het "hart besnijden", de "voorhuid van je hart"; Deut.10:16; 30:6.
 3. "Een verbond snijden" was letterlijk, aangezien dieren geslacht moesten worden om de overeenkomst (het verbond) te bekrachtigen en in werking te stellen; Gen.15:9-10, 18
 4. Het was mogelijk dat de verbondspartners beloofden te sterven (zoals het geslachte dier) indien het verbond verbroken werd.

II. Nieuwe Testament

Diatheke (ww.) testament, verbond

1. In het klassieke Grieks betekent het (1) de overeenkomst die een persoon maakt betreffende zijn bezit voor na zijn dood. Zijn laatste wil.
2. Het testament wat God met ons maakt in Christus heeft deze betekenis **niet** – Jezus gaat verder in de Joodse (Hebreeuwse) betekenis van het "verbond".
3. Wel verwijst het Nieuwe Verbond (testament, Gr. *diatheke*) in Jezus' bloed naar zijn dood, Hebr.9:16-17. Maar wegens zijn opstanding heeft Hij en niet wij (de zogenaamde overlevers na zijn dood en rechthebbers op het testament en de nalatenschap) alle macht in hemel en aarde, Matt.28:18.
4. De vertaling "oude en nieuwe *testament*" is dus eigenlijk geen juiste vertaling aangezien het niet verwijst naar de dood van iemand maar naar een overeenkomst (verbond) tussen God en zijn volk, kinderen.
5. Het Griekse woord *diatheke* betekent ook (2) een overeenkomst tussen mensen, bijv. zakenpartners. Wij dienen wel te begrijpen dat, ook al wordt dit woord gebruikt in de oorspronkelijke Griekse versie van het NT, het God Zelf is die met ons een verbond sluit op Zijn voorwaarden en zijn initiatief. De betekenis van het woord *diatheke* is dus meer Hebreeuws gebruikt dan vanuit de Griekse manier van denken. Het is Zijn verbond met ons en niet ons verbond met God...
Diatheke – indien we dit qua Grieks juist vertalen met "overeenkomst" geeft dit het verkeerde idee dat God een overeenkomst heeft gesloten met de gevallen mens op basis van wederzijdse condities en concessies, compromis. Elk verbond wat God sloot was altijd op Zijn voorwaarden alleen.

3. Wat een verbond is

A. Een verbond is

1. Een bindende overeenkomst.
2. De Bijbel zelf kan worden gezien als een overeenkomst op schrift.

B. Verbonden in de Bijbel werden gemaakt tussen mensen en tussen God en mens(en)

1. Voorbeeld van een verbond tussen mensen: David en Jonathan, 1Sam.18:1-4; 19:1-2; 20:16-17, 23, 42; 23:16-18; 2Sam.4:4; 9:1-13.
 - a. NB. Zegen op Mefiboseth op basis van het verbond: 2Sam.9 is op basis van 1Sam.18:1-4
 - b. Zie ook waarom Jezus die vrouw genas: Luk.13:11-17 (op basis van het Verbond met Abraham!)
2. God maakte acht belangrijke verbonden met de mens/ de mensheid:
 - a. Edens verbond; Gen.1-2
 - b. Verbond met Adam, Gen.3
 - c. Verbond met Noach, Gen.6-9
 - d. Verbond met Abraham, Gen.12-22
 - e. Verbond met Mozes, Ex.19-40
 - f. Palestijnse verbond, Deut.27-33
 - g. Verbond met David, 2Sam.7; 1Kron.17; Ps.89, 132.
 - h. Nieuwe Verbond in Christus, Jer.31:31-34; Matt.26; Hebr.8
3. God is **géén** verbondsbreker: de beloften blijven van kracht aangezien elk nieuw verbond de vorige omarmde
 - a. Daarom zijn de beloften van het Oude Testament geldig voor ons; 2Kor.1:20.

4. Soorten verbonden als wettig bindend contract:

1. Op basis van een woord, belofte
 - a. Verbaal.
 - b. God die niet liegen kan, Tit.1:2; Hebr.6:18; Num.23:19
 - c. Verwacht (eist) God ook van ons; Pred.5:1-6; Spr.6:1-5; Matt.5:33-37; Ef.4:25; vgl. Openb.14:5; 21:8, 27.
 - d. "Een man een man, een woord een woord".
2. Op basis van een verklaring
 - a. Geschreven en ondertekend.
3. Op basis van een verklaring onder getuigen
 - a. Geschreven en ondertekend en medeondertekend door een getuige.
 - b. Vgl. de notariële acte.
4. Verbond op basis van bloed – een "bloedverbond"
 - a. Leven voor leven
 - b. Inclusief voor de komende generaties
 - c. Voorbeeld: stammen, indianen, voorbeeld van David Livingstone.
 - d. NB. Alle verbonden die God maakte met de mens (mensheid) zijn bloedverbonden!

<<- slot Avond 1 (sept15)

5. De verbonden die God maakte...

NB. *Géén enkele godsdienst spreekt over een god die Verbond maakt; geen God die zich tot mensen iets verplicht, zoals de God van de Bijbel.*

A. God nam het initiatief voor deze verbonden!

1. God maakte als het ware het contract op en presenteerde het aan de mens.
2. De mens kan het accepteren of verwerpen, maar het niet veranderen; er worden geen concessies gedaan; er wordt niet onderhandeld en geen compromis gesloten! ~ geen democratie (koning, priester en profeet)
3. Elk verbond dat God maakte laat iets zien van zijn liefde, barmhartigheid en genade voor de mens; maar ook Zijn leiding, "orde" – vgl. Rom.7:12 (*nomos*, zie p.1 #3 *grondwet*)

B. Vier dingen die God doet wanneer Hij een verbond initieerde:

1. Hij bevestigt het – Hij presenteert het aan de mens.
2. Hij openbaart Zijn verbond – openlijk maakt Hij de voorwaarden en de beloften bekend. NB. 'kenbaar' - Geen mystiek, geheime boodschap; vb. kleine lettertjes in een verzekeringspolis
3. Hij houdt het verbond – wanneer Hij eenmaal een verbond gemaakt heeft vergeet Hij het niet een breekt het verbond ook niet! Vgl. 2Tim.2:13
4. Maakt de mens bekwaam en geeft aan de mens de mogelijkheid het verbond te houden – want de mens zonder Gods hulp kan het verbond niet houden. In Christus: door de Heilige Geest; onder Mozes' verbond: dmv. priester, profeet

6. Redenen om een verbond te sluiten

1. Een verbond werd in de tijd van het Oude Testament gesloten als een plechtige overeenkomst tussen twee of meer partijen om bepaalde specifieke dingen te doen (of niet te doen), te delen in overeenkomstige zaken (elkaar aan te vullen en/of te beschermen)
2. Een verbond ontstaat vaak wegens de afhankelijkheid van elkaar, wegens de afwezigheid van politie, leger, rechtbanken – om "vogelvrijverklaring" te voorkomen.
 - a. Voorbeeld tussen landen: Israël en Gibeon, Joz.9:15, 18-19; 10:5-7
 - b. Voorbeeld vandaag: United Nations, Internationaal Gerechtshof in Den Haag.
3. Een bloedverbond was onder ede en werd afgesloten op leven en dood:
 - a. Het vloeien van het bloed als teken van bloed-broeders worden: we hebben het bloed dat ons bindt: het bloed van het verbond.
 - b. Het *niet* nakomen van de verplichtingen op basis van het verbond leidt tot de dood: van de partners of hun familie, incl. volgende geslachten (de vloek van het verbond).
4. Redenen voor een verbond:
 - a. Bescherming (militair)
 - b. Handelsbelangen (tussen families, stammen, landen)
 - c. Huwelijk.

5. We dienen te begrijpen en te onthouden dat een verbond (in de Bijbel en de Bijbelse tijd) voorzorg in een bindende toewijding en verbintenis. ~ bij elkaar horen, onafscheidelijk; (100%, altijd)
 - a. NB. Anders dan in onze tijd waarin we niet zo gebonden willen zijn aan onze afspraken en beloften (post-moderne *vrijblijvendheid*)...
 - i. We houden graag ons eigen recht op *veto*!
 - ii. We vinden het "kinderachtig" als een ander onze belofte herinnert en ons daaraan wil houden!
 - iii. Vb. Het makkelijk kunnen scheiden en aan een ander weer *zonder schaamte* de belofte doen: "...tot de dood ons scheidt."
 - iv. Vb. De politiek: schaamteloos terug komen op je belofte en woorden...
 - b. In de Bijbelse tijd (Bijbel als 'verbondsboek') – en nog steeds op basis van de Bijbel als Gods Woord! – betekende het aangaan van een verbond een jezelf verplichten tot een levenslange relatie!
 - i. Het verbond met Jezus en God de Vader is voor je hele leven (NB. de eeuwigheid)!
 - ii. David zorgde voor Jonathans zoon op basis van zijn verbond met Jonathan!
 - iii. Het huwelijk als een idee van God (en een "model" van al zijn verbonden) is voor een levenslange toewijding en vriendschap aan elkaar! Ook: huwelijk als beeld van Jezus' relatie met Zijn Gemeente (Ef.5:32)

7. Het doel van Gods verbonden met de mens

Het is het middel waardoor Gods wil en doel voor de mensheid (mens) zichtbaar wordt.

1. God heeft een reden voor alles wat Hij doet,
2. Hij maakt zorgvuldig plannen en er is inzicht in hoe Hij dingen doet.
3. Vóór de zondeval, liet God zijn doel zien in de schepping van de mens op basis van een verbond wat Hij met hen maakte: Het verbond van Eden, het paradijs.
4. Ook al verbrak Adam dit verbond wegens ongehoorzaamheid, het stopte God niet in het verder uitwerken van Zijn plan: Hij introduceerde zijn verlossingsplan door de verbonden met Adam, Noach, Abraham, Mozes, de tweede generatie (Palestijnse verbond), met David en het Nieuwe Verbond in Jezus Christus.
 - a. NB. de nieuwe hemel en aarde zijn een onderdeel van herstel binnen het Nieuwe Verbond in Jezus Christus de Zoon van God.

<<-slot Avond 2 (december 2015)

8. Wat vormt een verbond?

Elk verbond van God heeft drie delen: *woorden*, *bloed* en een *zegel* (of teken).

A. Woord of beloften

1. De woorden zijn gesproken en/of geschreven.
 - a. Vb. Sinai, Ex.19-20, Gods spreken
 - b. En de twee tafelen... Ex.31:18 en 34:1, 4
2. De beloften worden bekend gemaakt...
 - a. Zegeningen
 - b. Vloeken
Komen voor op
 - c. Natuurlijk vlak en/of Geestelijk vlak
3. ...alsmede de voorwaarden.
 - a. Altijd voorwaardelijk en wederzijds ("indien... dan..."); Deut.28
4. Bekrachtiging met een eed; vgl. Hebr.6:13-18
 - a. Indien een verbond met een eed bekrachtigd werd, was het onherroepbaar.
 - b. Zonder eed kunnen de beloften mogelijk veranderd worden of ongeldig worden verklaard.
 - c. Het verbreken van de eed maakte dat de vloek over degene kwam die de eed verbroken had.

B. Bloed

1. Het verbond werd gezien als een toewijding op leven en dood, daarom werd het verbond geldig gemaakt en bekrachtigd met het vergieten van bloed.
 - a. Vb. Ex.24(:8) zie in Hebr.9:19-22;
 - b. Idem. Matt.26:28
2. Het bloed wat vergoten werd vertegenwoordigde de toewijding van je leven aan het verbond.
 - a. Betr. 'toewijding', zie bijv. Hebr.9:14b "...om de levende God te dienen"
 - i. 'dienen' = Gr. LATREUO, dienen als een vorm van aanbidding;
Idem. als in Rom.12:1; vgl. ook Rom.1:9
3. Het vergieten van het bloed werd gedaan met een offer, een tussenpersoon (middelaar) en een heiligdom:
 - a. Offer – zowel vergieten van het bloed als de lichamelijke dood.
 - b. Tussenpersoon (middelaar) – iemand die het geldig maken van het verbond overzag en regelde (Hogepriester)
 - c. Heiligdom – de noodzaak voor een heilige plaats om het verbond geldig te maken en te bekrachtigen (altaar, tempel)

C. Zegel (teken)

1. Een blijvend zichtbaar, tastbaar getuigenis van het verbond.
 - a. Vb.2Kor.3:3
2. Diende als een constante hulp voor herinnering aan de belofte en de voorwaarden van het verbond.

9. Hoe een verbondsrelatie werd gemaakt

1. Beide partijen moeten hun deel van de overeenkomst begrijpen en vervullen.
 - a. Wederzijds
 - b. Inzicht en begrip hebben
 - i. Illustratie: koop niet van kracht door minderjarigheid, onbegrip, bedrog, ...
2. Door roeping
 - a. God nodigt de mens uit; Rom.8:28-30; 2Kor.5:18-6:2
 - b. God biedt het aan wie Hem ontvangt en behaagt;
 - i. Vb van Abrahams *gewilligheid* en *gehoorzaamheid* en *geloof* (trouw op basis van het verbond), Gen.12:1-4, vaak in Bijbel genoemd: Neh.9:7-8; Hand.7:1-8; Hebr.11:8-10.
3. Door het verbond aan te gaan of "in te gaan"
 - a. De mens moet het verbond met God "in" gaan; Deut.29:1, 12; 2Kron.15:12; Jer.34:8-10 (vv!).
 - b. De mens heeft de verantwoordelijkheid om zichzelf geheel aan het verbond toe te wijden.
 - i. Door geloof en gehoorzaamheid; Hebr.11:8; Joh.6:28-29
 - ii. Israël faalde in het binnengaan van het Beloofde Land wegens ongelooft en ongehoorzaamheid; Hebr.3-4.
4. Door het verbond te houden.
 - a. Onthoud het en vervuld steeds de voorwaarden.
 - b. God doet dit; Ps.111:5; Gen.9:14-16.
 - c. De mens moet dit ook doen; Ps.103:17-18
 - d. Door geloof en gehoorzaamheid; Hebr.4:11; 5:9
 - i. Vb Abraham, Gen.22:18; 26:4-5;
 - ii. Vb. volk Israël, Ex.19:5; Deut.11:26-28 ('*zegen óf vloek*'); 30:6-8; Jer.7:23-28; 11:1-8;
 - iii. Vb. Adam *versus* Jezus Christus, Rom.5:12-21.
 - e. Het is mogelijk voor de mens om zijn verbond met God te breken; Jer.31:32; Hebr.10:26-31; Ps.106 over "de trouw van de HEERE voor een ontrouw volk"

10. Acht stappen voor het aangaan van een Bloedverbond
 + voorbeelden Nieuwe Testament in Christus en Huwelijk:

<i>Stappen</i>	<i>Nieuwe Verbond</i>	<i>Huwelijk</i>
1. Verandering kleren • vb. 1Sam.18:4	1. Lofgewaad, rechtvaardigheid	1. Bruiloftskleding
2. Wapens geven • vb. 1Sam.18:4	2. Naam van Jezus, gaven van de Geest	2. Autoriteit en zorg
3. Verandering van namen • vb. Abram - Abraham	3. Nieuwe naam, Open.2:17; 3:12	3. Achternaam, familienaam
4. Bloed vermenging door insnijding	4. Bloed van Jezus	4. Maagdenvlies
5. Offeren van dieren	5. Kruisdood van Jezus	5. Het toebehoren aan elkaar; 1Kor.7:4
6. Uitspreken van zegen en vloek	6. Zegeningen van het Nieuwe Testament	6. Uitspreken van de "belofte"; burgerlijke verplichting door ambtenaar burgerlijke stand; pastor gemeente
7. Oprichten van een blijvend gedenkteken (zegel)	7. Heilige Geest	7. Ringen, het samenwonen.
8. Eten van het verbondsmaal	8. Avondmaal; Bruiloftsmaal van het Lam	8. Bruiloftsmaal; avondmaal

<<-slot Avond 3 (januari 2016)

DEEL II – Verbonden die met name ook op ons als christenen betrekking hebben

Van de Verbonden die God maakte (Eden, Adam, Noach, Abraham, Mozes, tweede generatie Israël [Palestijnse verbond: Deuteronomium], David, Jezus Christus) bespreken we hier de vier verbonden die met name ook voor ons als Christenen *het meeste* van belang zijn:

- Verbond met Abraham
- Verbond met Mozes
- Verbond met David
- Verbond in Christus: het Nieuwe Verbond

(NB. Wegens gebrek aan tijd bespreken we ze dus niet allemaal ook al zijn ze allemaal van belang voor ons vandaag – alle beloften zijn *Ja* en *Amen* in Christus!)

11. Verbond met Abraham

Gen.12-25.

A. Inleiding

- Na het falen van het houden van het Verbond met Noach, oa door de bouw van Babel, de opstand van Nimrod om te centraliseren en een menselijke macht (koninkrijk) op te zetten.
- God koos een nieuwe man om te zegenen om zo alle naties te zegenen.
- Het verbond met Abram/Abraham vergoot de voorgaande verbonden en had al verwijzingen in zich voor de verbonden daarna (Mozes', Palestijnse, Davids, het Nieuwe)
- Het verbond tussen God en Abraham brengt het Oude en Nieuwe Testament (als bijbel-delen) bij elkaar.
 - Het is de sleutel tot begrip van de verschillen en de "eenheid".
- Het is een eeuwig verbond
 - Het is gemaakt met zowel Abraham, Izaak en Jacob – alle drie maakten deel uit van hetzelfde verbond met God: *God als de God van generaties*

B. Woorden van het Verbond met Abraham

1. Beloften

- a. Zeven zegeningen aan Abraham (Gen.12:2-3) en zeven keer beloofd (12:2-3; 18:18; 22:18; 26:4; Hand.6:35; Gal.3:8)
 - i. Je zal een grote natie worden
 - ii. Ik zal je zegenen
 - iii. Ik zal je een grote naam geven
 - iv. Je zal een zegen zijn
 - v. Ik zal zegenen die jou zegenen
 - vi. Ik zal vervloeken die jou vervloeken
 - vii. In jou zullen alle families van de aarde gezegend zijn.
- b. Zegening van het land
 - i. Gen.15:13-21
 - ii. Wegens ongehoorzaamheid van Israël hebben zij nog nooit ten volle dit land beërft.

- c. Zegeningen van overwinning over vijanden; Gen.22:17; 1Kon.4:20-25; 2Kron.9:27
 - i. Natuurlijk – Jozua's en Davids overwinningen
 - ii. Geestelijk – Matt.16:18
- d. Zegeningen van koningen – Abraham zal nakomelingen hebben die zullen heersen als koningen
 - i. Natuurlijk
 - ii. Geestelijk
 - 1. Jezus als Koning der koningen
 - 2. De Gemeente, Rom.5:17; Openb.1:6; 5:9-10
- e. Vloeken; Gen.12:3
 - i. Er is maar één vloek aan dit verbond verbonden.
- 2. Voorwaarden voor het verbond van Abraham
 - a. Geloof in en gehoorzaamheid aan het Woord van God:
 - i. Geloven wat Hij belooft,
 - ii. En doen wat Hij zegt.
- 3. Eed van het verbond
 - a. Gen.22:16-18; Hebr.11:17-19
 - b. Wegens de eed kunnen de beloften nooit worden herroepen; Gal.3:15-17

C. Bloed van het verbond met Abraham

- 1. Offers
 - a. Brood en wijn gegeven door Mechizedek, Gen.14:18
 - i. Symbolisch verwijzend naar Jezus, Matt.26:26-28.
 - b. Dieren offers, Gen.15:7-17
 - i. Verwijst naar de offers onder Mozes-verbond, Lev.1-7.
 - ii. Alle vervuld door Kruis van Christus.
 - c. Offer van Izaak, Gen.22
 - i. Test van geloof en gehoorzaamheid
 - ii. Verwijst naar wat God zou doen met Zijn Eigen Zoon, Hebr.11:17-19; Jak.2:20-23
 - iii. Beide offers op berg Moria.
- 2. Tussenpersoon, Mediator
 - a. Melchizedek was Abraham's mediator, Gen.14
 - b. Jezus is onze mediator, Ps.110; Hebr.7.
- 3. Heiligdom: altaar

D. Zegel van het verbond met Abraham

- 1. Ceremonie van de besnijdenis, Hand.7:8.
 - a. Een teken, Gen.17:11, Rom.4:11; zegel, Rom.4:11.
 - b. Uitvoering
 - i. Snijden van de voorhuid, bloadvloeiing, Gen.17:9-11
 - ii. Naamgeving van het kind, Gen.21:4; Luc.1:59; 2:21
 - iii. Op de achtste dag, Gen.17:12; Luc.1:59; 2:21.
- 2. Betekenis
 - a. Alleen op basis van gehoorzaamheid kon Abraham's zaad (nageslacht) een verbondsrelatie met God hebben en recht hebben op de beloften, privileges en zegeningen.

- b. Het was een uiterlijke bewijs van de innerlijke (harts) toewijding aan de voorwaarden van het verbond.
- 3. Belangrijkheid
 - a. God zocht Mozes te doden toen hij zijn zoon niet besneden had, Ex.4:24-26.
 - b. Geen Israëliet of vreemdeling die niet besneden was had geen recht op deelname aan het Pascha-feet, Ex.12:43-51.
- 4. Vervulling
 - a. Het verbond van Abraham richt zich op het uiterlijke aspect, Rom.6:1-4
 - b. Het Nieuwe Verbond richt zich op het innerlijke aspect: de besnijding van het hart, Kol.2:11-13.

12. Verbond met Mozes (beter: Verbond met Israël door Mozes)

Ex.19-40; Gal.3:24

A. Inleiding

1. Ingesteld 430 jaar na het Verbond met Abraham.
2. In principe slechts voor Israël en heeft geen betrekking op de Gemeente...
 - a. ...alleen qua verwijzing naar Christus.
 - i. Bijv. het volbrachte werk tbv de offers van Leviticus
 - ii. De verwijzing naar Jezus Christus in de symboliek van de (onderdelen van de) Tabernakel.
 - iii. Jezus als de "profeet" door Mozes aangekondigd naar Wie we dienen te luisteren (Israël en ook wij als christenen)
 - b. Begrip van bijv. boek Hebrreeën alleen mogelijk op basis van kennis van dit verbond met Mozes
3. Aan Israël gegeven in de wildernis na de bevrijding uit en van Egypte.
4. Om twee redenen gegeven
 - a. Om de natie tot een eenheid te maken onder Gods leiding
 - i. Zelfde hemelse voedsel
 - ii. Zelfde zicht op de wolkkolom
 - iii. Samen bouwen van dezelfde Tabernakel
 - iv. "Ik zal in *hun* midden wonen"
 - v. God is geen "prive-god".
 - b. Als een test van gehoorzaamheid
 - i. God wilde zien of ze terug zouden gaan naar Egypte
 - ii. De wetten als totaal andere levensstijl dan de volkeren om hen heen
5. God bracht en liet hen wonen in de woestijn om hun toewijding en vertrouwen in Hem te testen.
 - a. God liet hen een jaar in de woestijn wonen om de tabernakel te bouwen.
 - b. Afzondering ("woestijn-ervaring") om hartsgesteldheid te testen.
 - c. Volk faalde jammerlijk...
 - i. Ongeloof en ongehoorzaamheid – klagen en opstand; bijv. Ex.14:10-12; 15:23-26; 16:1-2; 17:1-7; zie ook Ps.78:1-15; 106:1-15
 - ii. Net als Israël kan ook jouw geloof niet gebaseerd zijn op wonderen alleen: *Na elke belijdenis en toewijding komt gehoorzaamheid (actie)!*

6. Het Verbond van Mozes vergeleken met het Verbond met Abraham
 - a. Het verbond van Mozes verving het verbond van Abraham niet; Gal.3:14-18.
 - i. Verbond van Abraham: eeuwig en onherroepbaar.
 - ii. Verbond van Mozes: tijdelijk tot Jezus kwam.
 - iii. Verbond van Mozes liet Israël zien hoe zondig zij waren, Gal.3:19.
 - iv. NB. Christen hoeft niet eerst onder de wet te leven voor hij genade en waarheid kan kennen!! Joh.1:17; Rom.8; Gal.2:14-16.
 - b. Het verbond van Abraham werd vervuld door het Nieuwe Verbond in Christus en het verbond van Mozes "verdween": Gal.3:1-18; Kol.2:10-17; Hebr.8:10-13.

B. Woorden van het Verbond van Mozes

Ex.20-40; Lev.1-27; Num.1-10, 15, 18-19, 28-29, 30-36 en Deut-1-34 (= ook: Palestijnse Verbond)

1. Verdeeld in drie categoriën: Morele wetten, maatschappelijke wetten en ceremoniële wetten.
2. Beloften
 - a. Zegeningen – zelfde als Verbond met Abraham (Ex.23:25-33; Lev.25-26)
 - b. Vloeken – straf en consequenties van ongeloof en ongehoorzaamheid (Ex.22:22-24; Lev.26:14-46) hoewel niet specifiek uitgesproken als vloek.
3. Voorwaarden
 - a. Bij de andere verbonden (Adam, Noach en Abraham) was gehoorzaamheid op basis van *geloof*, bij het verbond met Mozes was gehoorzaamheid op basis van *werken*.
 - b. Israël – als "natie" – kon alleen rechtvaardigheid ontvangen door de werken van de wet te vervullen, Lev.18:5; Gal.3:10-12, 21; Deut.6:25; Lev.18:5; Rom.10:1-5.
 - c. Bij andere verbonden – en wegens persoonlijk geloof in Gods verbond met Abraham – ontving/ontvangt iemand rechtvaardigheid op basis van persoonlijk geloof in de beloften van God (er is dus geen "automatisme" op basis van bijv. geboorte), Gal.3:11; Rom.4:1-5.
 - d. Samenvatting van de voorwaarden:
 - i. Tien Woorden (geboden) – relatie tussen God en mensen
 - ii. Gehoorzaamheid – wettige gehoorzaamheid (uiterlijk)
 - iii. Liefde – niet echt mogelijk zoals God het bedoelde, wegens hartsgesteldheid; Deut.5:28-29; Rom.7:7-22 – liefde én vrees (angst). Noodzaak voor hartsverandering (besnijding van hart onder het "nieuwe verbond")
4. Eed – géén.

C. Bloed van het Verbond van Mozes

1. Offer
 - a. Er was een complex geheel aan voorwaarden per specifiek offer (zie Lev.1-7)
 - i. Specifieke offers voor specifieke omstandigheden, incidenten
 - ii. Incl. de specifieke dieren, handelingen door de priester, etc.

- b. Alle vinden hun verwijzing en vervulling in het Offer van Jezus Christus;
Matt.26:26-28; Hebr.9; 10:1-10; 13:11-14
- 2. Mediator, tussenpersoon, middelaar – de Levitische priesters
 - a. Zij ontvingen het dier van de overtreder...
 - i. Zonde/schuld werd beleden, handen op dier
 - ii. Dier gedood en geofferd
 - iii. = Verzoening werd gedaan
 - iv. Vergeving werd uitgesproken
 - v. Indien van toepassing: Restitutie werd gegeven
 - b. NB. Dit bedekte de zonde maar het nam de zonde niet weg! Hebr.10:4 en zie ook 'geweten' in Hebr.9:7-9 en 14.
 - c. Ook geen overwinning over de macht van de zonde (zie Rom.7)
- 3. Heiligdom – de Tabernakel

D. Zegel (teken) van het Verbond van Mozes

Ex.31:12-17; Eze.20:10-26

- 1. Sabbath van het Oude Testament
 - a. Er is geen sprake van het "houden van de Sabbath" vanaf Adam tot Mozes (= 2500 jaar)
 - b. Is een deel van de ceremoniële wet – andere "sabbathen" worden genoemd naast de wekelijkse sabbath (= heilige dagen van de feesten van Pascha, Pinksteren, Tabernakels, Lev.23:27-39).
- 2. Nieuw Testamentische Sabbath
 - a. Vervuld in Christus, Mark.2:27-28; Kol.2:11, 16-17
 - b. Christenen hebben geen "sabbath"
 - i. Zij stoppen met eigen werken en rusten in het volbrachte werk van Jezus.
 - ii. Het gaat nu niet om het houden van "één specifieke dag" maar om het ontvangen van Jezus Christus waardoor we rust vinden in God; Matt.11:28-30.
 - iii. Er is geen specifieke dag voor de "sabbath": je kan elke dag kiezen als een herinnering aan de opstanding van Jezus Christus; vgl. Hebr.3:1-4:11.

E. Samenvatting van het verbond met Mozes

- 1. Dit verbond is vervuld in Christus
- 2. Jezus is de enige persoon die de wet heeft gehouden naar al zijn voorwaarden! (= vervulling)
- 3. Alle ceremoniën en externe zaken betreffende de ceremoniële wet heeft Hij te niet gedaan door het Kruis (= vervulling).
- 4. De maatschappelijke wetten kunnen een goed voorbeeld zijn hoe we met elkaar dienen om te gaan.
- 5. Jezus heeft in Matt.5-7 (de "bergrede") duidelijk gemaakt dat je de wet kan houden naar de letter maar de bedoeling (de "geest") kan missen. Dan is het leeg – een vorm zonder functie.

<<-slot Avond 4 (febr.2016)

13. Verbond met David

2Sam.7; 1Kron.17; Ps.89, 132, Jer.33.

A. Inleiding

1. Het is een uitbreiding van het verbond met Abraham
 - a. De grote beloften worden bevestigd in het verbond met David.
2. Het laat het verbond met Mozes *naast* zich bestaan.
3. De grootste belofte in het verbond met David is het "koningschap"
 - a. Koningschap was ook al beloofd in het verbond met Abraham, Gen.17:6
 - i. Jacob werd Israël en Israël werd de *natie* van het verbond, Gen.35:11
 - ii. Juda werd de *stam* van het verbond, Gen.49:8-12.
 - b. Koningschap werd beloofd onder het verbond van Mozes aan Israël als de *natie* van het verbond, Num.23:21; Deut.17:14-20
 - c. Koningschap werd beloofd in het verbond met David aan David als het *familie* van het verbond, 2Sam.7; Ps.89; 132; 1Kron.17.

B. Woorden van het Verbond met David

1. Beloften
 - a. Zegeningen – alle een aanvulling op die van het verbond met Abraham
 - i. Vaststelling van het land, 2Sam.7:10; 1Kron.17:9
 - ii. Overwinning over vijanden, 2Sam.7:11; 1Kron.17:10
 - iii. Heersend vorstenhuis, 2Sam.7:11-16; 1Kron.17:11-15 (David's nakomelingen waren koning over Juda tot het in ballingschap ging)
 - iv. Barmhartigheden; 2Sam.7:15; 1Kron.17:13
 - v. Belofte van de Messias (zaad), 2Sam.7:11-16; 1Kron.17:11-15.
 1. Immanuel, Jes.7:13-14
 2. Jezus de "zoon" van Abraham en David, Matt.1:1; Hand.13:22-23; Rom.1:3-4; Openb.22:16
 3. Jezus ontving de troon van Zijn vader David en zal geen einde hebben, Luk.1:31-33; Jes.9:6-9
 - vi. Bouw van de tempel, 2Sam.7:13, (Solomo in David's naam, 1Kron.28:10-12)
 - b. Vloeken – géén.
 - c. Voorwaarden – geloof en gehoorzaamheid (op basis van liefde, "man naar Gods hart", 1Sam.13:14)
 - d. Eed – God beloofde onder ede dat Hij zijn barmhartigheid zal herinneren; de beloften waren onherroepbaar.

C. Bloed van het Verbond met David

1. Offers
 - a. Dieren – hetzelfde als de vorige verbonden
 - b. Geestelijke offers – lofprijs en dankzegging (de "tabernakel van David" op berg Sion., Hand.15:16, 2Sam.6:17; 1Kron.15:1; 16:1, 4)
2. Middelaar, tussenpersoon
 - a. David als koning-priester
 - b. Levitische priesters (met name de zangers, 1Kron.16:1, 4, 37-42; en later de Tempel; zie ook 2Kron.23:18; 29:25, 30; 35:15)

3. Heiligdom
 - a. Tabernakel van Mozes (zónder ark!!) – voortzetting van de dierenoffers (brandoffers) op berg *Gibeon*, 1Kron.16:39.
 - b. Tabernakel van David (mét de ark!!) op berg *Sion* (de stad Davids), 2Sam.6:17; 1Kron.15:1; 16:1, 4, 37-42)
 - c. Later de Tempel die Salomo bouwde op de dorsvloer van Ornan op berg *Moriah*, 2Kron.3:1; 2Sam.24:18-21.
 - d. NB. Vanaf dit moment heeft Sion (Jeruzalem) twee belangrijke aspecten:
 - i. Stad van David (politiek centrum)
 1. Ook Jezus zal koning zijn te Sion, Hebr.12:22-24; Openb.14:1-4
 - ii. Tabernakel van David (en later de Tempel) (religieus centrum)
4. Hebreeën openbaart dat na het Kruis de offers van Mozes (dieren) vervuld zijn, maar dat de gelovige deel uitmaakt van het priesterschap onder David: lofprijs en aanbidding (Hand.15:16)

D. Zegel van het Verbond van David – Jezus Christus

E. Samenvatting van het Verbond van David

1. Jezus is de uiteindelijke vervulling van het verbond met David:
 - a. In Hem vindt David zijn Heer (goddelijk)
 - b. en zijn zoon (naar de mens).
2. Jezus zal regeren over heel het verlorene Israël – oude en nieuwe testament – zowel natuurlijk als geestelijk als Koning der koningen en Heer der heren.
3. Zijn koninkrijk is een koninkrijk van vrede en daar zal geen einde aan dat koninkrijk zijn!

13. Nieuwe Verbond in Jezus Christus

Jer.31:31-34; Hebr.8; Matt.26

A. Inleiding

1. Ingesteld door Jezus vlak voor zijn dood met de twaalf apostelen die Israël naar het vlees en de Gemeente (geestelijk) vertegenwoordigen.
2. Jezus kwam – geboren uit een maagd – als het zaad van de vrouw (beloofd aan Adam en Eva): het zaad van Abraham, Izaak en Jacob en het zaad van David, zie Matt.1.
 - a. Hij kwam om verlossing van zonde te brengen voor de natie Israël als ook voor de andere naties.
 - b. Hij kwam om Zijn Vader te openbaren.
 - c. Hij is de vervulling van alle verbonden en de vervuller van alle beloften, Rom.15:8.
 - d. Máár toen hadden de leiders van de Joodse natie het verbond met Mozes al verdraaid...
 - i. Ze waren geestelijk arrogant wegens hun vermeende positie in het verbond met Abraham, Joh.8.
 - ii. Ze werden gekarakteriseerd door huichelarij, trots en gemis aan geestelijk inzicht en onderscheid.
 - e. Zij verwierpen Jezus' wonderen, prediking en persoonlijkheid (als Messias)

3. Er was en is geen hoop voor Israël buiten Jezus Christus om – zonder het Nieuwe Verbond: relatie met God door Hem.
 - a. Dit verbond is het laatste verbond gemaakt met Israël, Jer.31:31-34
 - b. Doordat ze dit verbond verwierpen werden ze buiten de beloften van dit verbond geplaatst en de beloften die daarbij horen.
4. Gods doelstellingen en plan die in het Oude Testament (dat deel van de Bijbel dat zo genoemd wordt) worden gegeven (geïllustreerd aan de hand van voorbeelden, zinnebeelden en profetieën) worden openbaar in het Nieuwe Verbond in Christus (zoals beschreven in het Nieuwe Testament van de bijbel).
 - a. *Het Nieuwe Testament is in het Oude Testament verborgen, en*
 - b. *Het Oude Testament wordt in het Nieuwe Testament verklaard*

B. Woorden van het Nieuwe verbond in Christus

1. Beloften

- a. Redding (heil) = verlossing, veiligheid, zekerheid, bescherming, bevrijding, gezondheid, Ef.1:1-3
 - i. Vergeving: Oude verbond bedekte zonden, Nieuwe verbond reinigt van zonden, 1Joh.1:5-9
 - ii. Rechtvaardigheid (dat we "recht mogen staan met God"): Onder het verbond met Mozes kon niemand rechtvaardig worden; Nieuwe Verbond rechtvaardigt door geloof; Rom.3:19-20; Hand.15:8-11- Rom.5:1; 3:24-26.
 - iii. Wedergeboorte (nieuwe geboorte in de geest): Oude verbond niemand kon wedergeboren worden; Joh.3:1-5.
 - iv. Zekerheid: Nieuwe verbond het getuigenis van de Geest; Hebr.5:8-9; 6:10-12; 10:38-39; 1Joh.3:19.
 - v. Heiligheid (apart gezet); Joh.17:17, 1Thess.5:23-24; Ef.5:26-27
 - vi. Adoptie/ zoonschap, Rom.8:15, 23; Gal.4:5; Ef.1:13-14
 - vii. Verheerlijking: Oude Verbond ervaring van een mate van Gods glorie, Nieuwe verbond volheid van Gods glorie, Joh.17:22-24; 2Kor.3:18; Rom.3:23; 8:17, 30.
- b. Onderwijs van de Evangelieën
- c. Voor de heidenen
 - i. Verbond van Noach: geboorte van de naties
 - ii. Verbond van Abraham: zegeningen beloofd aan alle naties
 - iii. Verbond van Mozes: Niet-joden uitgesloten
 - iv. Nieuwe verbond: Voor zowel Joden als heidenen.
- d. Heilige Geest uitgestort op allen; Gal.3:8-9, 14, 16, 29
- e. Genezing en gezondheid; 1Petr.2:24
- f. Wonderen en tekenen; Marc.16:17-18
- g. Bevrijding van demonische overheersing (de boze); Hebr.2:14-15
- h. Eeuwig leven, Joh.3:16; 10:10

2. Vloeken

- a. Wie niet geloofd in Jezus als Messias, is reeds veroordeeld, Joh.3:16-18; 1Joh.5:10-12
- b. Eeuwig oordeel ("Grote-witte-troon-oordeel"): allen die Jezus Christus hebben verworpen zullen in de Poel van Vuur worden gegoooid, Openb.14:9-11; 20:11-15; Matt.25:41.

3. Voorwaarden: Bekering, geloof en gehoorzaamheid.
 - a. Geloof is te zien door de gehoorzaamheid aan de geboden in het Nieuwe verbond
 - i. God liefhebben...
 - ii. ...en je naaste als jezelf, Matt.22:37-40
 - iii. Je broeder/zuster zoals Jezus jou lief heeft, Joh.13:34-35
 - iv. Rest komt voort uit liefde, zie 1Kor.13.
4. Eed – een onveranderlijk priesterschap
 - a. Beloften zijn onherroepbaar.

C. Bloed van het Nieuwe verbond in Christus

1. Offer – het lichaam en bloed van Jezus Christus
 - a. Hebr.9 – Zijn lichaam, welke was geslagen voor onze fysieke en emotionele genezing, is nu opgewekt en verheerlijkt.
 - b. Hebr.10 – Zijn bloed gestort voor onze geestelijke genezing, en verzoening voor onze zonden, werd gebracht voor de troon van God; niet slechts om onze zonden te bedekken maar om ze totaal uit te wissen.
2. Mediator, Middelaars, tussenpersoon – Jezus Christus; Hebr.8:6; 9:15; 1Tim.2:5-6; Hebr.12:24
 - a. Hij is nu onze Hogepriester naar de orde van Melchizedek (= onveranderlijk en onuitsterfelijk priesterschap).

D. Zegel van het Nieuwe verbond in Christus – de Heilige Geest

E. Samenvatting van het Nieuwe verbond in Christus

1. De Drieëenheid betrokken bij het Nieuwe Verbond
 - a. Vader – Woorden van het Verbond
 - b. Jezus – Bloed / Offer van het Verbond
 - c. Heilige Geest – Zegel van het verbond
2. Dit verbond is eeuwig.

<<-slot Avond 5, laatste avond Zout & Licht Hilversum (mrt.2016)